

РЕШЕНИЕ

№ 713

гр. София, 15.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 5-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на осемнадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Величка Борилова

Членове: Зорница Гладилова
Рени Ковачка

при участието на секретаря Ива Андр. Иванова
като разгледа докладваното от Величка Борилова Въззивно търговско дело
№ 20221001000717 по описа за 2022 година

взе предвид следното:

Въззивното производство по реда на чл.258 и сл. ГПК е образувано по по две въззивни жалби, и двата насочени против Решение № 260343/19.05.2022 г., постановено по т.д. № 1263/2020 г. по описа на СГС, ТО.

Въззивната жалба на Й. Р. Х., чрез адв.И. В. от АК Варна е насочена против частта от обжалваното решение, с което предявените от този въззивник искове с правно основание чл. 95 ЗАПСП, във вр. с чл.95а, ал.1 от с.з. за присъждане на обезщетение за претърпени вреди в резултат на това, че „Вижън лаб“ЕООД е осъществило нарушение на авторското му право по отношение на видеоматериал на ищеца „Караджов камък“ чрез неправомерното му използване по смисъла на чл.18, ал.2, т.1 и т.2 ЗАПСП за периода от 01.01.2020 г. до 04.03.2020 г., както и за присъждане на обезщетение за претърпени от ищеца вреди в резултат на това, че същият ответник е осъществил нарушение на авторското му право по отношение на видеоматериал на ищеца „Приказка в Родопи“, чрез неправомерното му използване по смисъла на чл.18, ал.2, т.1 и т.2 ЗАПСП, са отхвърлени над уважения размер от 500 лв. до претендирания такъв от 1 000 лв. всеки, които са част от пълния размер на всяка претенция от по 20 000 лв.

В тази въззивна жалба се правят оплаквания, които могат да се квалифицират като такива за постановяване на атакувания съдебен акт в противоречие с материалния закон – ЗАПСП, както и при съществено нарушение на съдопроизводствените правила – едностранчива и превратна преценка на приобщените доказателства, респ. – не допускане на своевременно формулирани от този жалбоподател доказателствени искания.

Като правен резултат от развитите оплаквания се иска отмяна на атакуваното решение и по съществото на спора уважаване на предявените искове в пълния им претендиран размер.

В отговора по тази въззивна жалба насрещната страна е оспорила развитите в нея доводи.

Втората въззивната жалба - на „Вижън лаб“ЕООД, е насочена против частта от първоинстанционното решение, с която предявените против ответника искове от Й. Х. са уважени до размер на по 500 лв.

В нея се правят оплаквания за неправилност на първоинстанционното решение, порази постановяването му при съществени нарушения на съдопроизводствените правила в нормата на чл.161 ГПК, във вр. с чл.14 ЗТР, предвид че процесните искове били предявени извън тримесечния срок от чл.14, ал.1 ЗТР /изхождайки от твърденията на ищеца/ и за медийния оператор не съществувало задължение да съхранява записи от програмите и предаванията си извън този срок. Като не съобразил горното и приложил санкцията на чл.161 ГПК, поради неизпълнение на вменено задължение на ответника да предостави записи от процесните предавания извън установения от закона тримесечен срок, първоинстанционният съд допуснал съществено нарушение на съдопроизводствените правила, водещи до неправилност на решението му.

Отделно от изложеното решението било неправилно и поради нарушение на чл.235, ал.2 ГПК, доколкото съдът неаргументирано кредитирал недоказани твърдения на ищеца, без да са събрани и приобщени относими към спора доказателства по установения ред.

Нарушение било допуснато и на чл.214, ал.1 ГПК, като неправилно било допуснато изменение на предявените искове с определение от 06.04.2021 г. чрез едновременно чрез основание и петитум.

Решението било неправилно и поради неточно приложение на относимия материален закон, защото посочените от ищеца видеоматериали не били резултат от „творческа дейност“, вкл. в случая не било осъществено „Разпространение“ на процесните произведения по смисъла на § 2, т.4 от ДР на ЗАПСП.

Било и необосновано, т.к. осъдителният диспозитив противоречал на мотивната му част и събраните доказателства.

По подробно изложение съображения в подкрепа на горепосочените оплаквания като правен резултат се иска отмяна на първоинстанционното решение в уважителната му част и постановяване отхвърляне на предявените искове изцяло.

В отговора по тази въззивна жалба насрещната страна е оспорила развитите в нея доводи и поддържа правилност на първоинстанционното решение в обжалваната му част.

След запознаване с данните по първоинстанционно дело решаващия състав съобрази следното:

СГС е бил сезиран с предявени при условието на обективно съединяване искове с правно основание чл.95 ЗАПСП от Й. Р. Х. против „Вижън лаб“ЕООД.

В обстоятелствената част на исковата молба се изложени твърдения, че ищецът е създател на аудио-визуални произведения, които споделя в свой канал в интернет платформата за видеосподеляне YouTube, по отношение на които сам осъществявал дейността по заснемане, монтаж и озвучаване.

Две от създадените от него произведения – „Караджов камък“ и „Приказка в Родопи“ , били са споделени в платформата през 2017 година и били обект на притежаваното от ищеца авторско право по смисъла на чл.5 от ЗАПСП.

При случаен преглед на предаванията, излъчвани по телевизионен канал „БЪЛГАРИЯ 24“ същият установил, че посочените две произведения са многократно били излъчвани по телевизията в периода 01.01.2020 г. - 04.03.2020 г., без ищецът да е посочен като техен автор.

Поддържа се, че както ответното дружество, така и телевизията не са се свързали с ищеца и не са получавали предварително съгласие за излъчване на тези произведения.

Освен посоченото не бил налице сключен договор за използването им, с който да се уредят условията за това и за възнаграждение на техния автор.

Ищецът изпратил на ответника писмо, получено от служители на дружеството на 04.03.2020 г., с което изразил претенция за заплащане на обезщетение за нарушеното му авторско право, на което до датата на предявяване на исковата молба ответника не отговорил.

Поискано е от съда да постанови решение, с което да осъди „Вижън лаб“ ЕООД му заплати сумата от по 1 000 лв., представляваща частична претенция от общия размер на иска от 10 000 лв. за всяко едно от произведенията, представляваща обезщетение за причинени имуществени и неимуществени вреди от неправомерното използване на произведенията, без негово съгласие, без посочването му като автор, настъпили в резултат на това, че ответникът е „качил“ тези произведения и ги е направил достъпни за неограничен брой зрители на Национална телевизия „БЪЛГАРИЯ 24“.

В срока за отговор ответното дружество не е подало такъв, вкл. не е взело становище по предявените иски в хода на цялото първоинстанционно производство.

Софийският апелативен съд, в изпълнение на правомощията си по чл.269 ГПК след като извърши служебна проверка за валидност и допустимост на атакуваното решение и прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, съобразявайки основанията за неправилност, посочени във въззивната жалба, приема следното:

Обжалваното решение на СГС е валидно и допустимо, като постановено от надлежен съдебен състав, в рамките на неговата правораздавателна власт и в съответната форма, по редовно предявени иски.

По последните страни по делото са надлежно легитимирани /с оглед твърденията на ищеца/, за които е налице правен интерес от предявяване на процесните осъдителни иски за присъждане на обезщетение за нарушение на авторските му права.

Разгледани по същество оплакванията за неправилност на първоинстанционното решение въззивната инстанция намира за неоснователни, като за да достигне до този извод съобрази от фактическа и правна страна следното:

Според задължителното тълкуване на нормата на чл.133 ГПК, във вр. с чл.131, ал.2, т.5 ГПК, дадено в т.4 от ТР № 1/ 09.12.2013 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2013 г., ОСГТК на ВКС, с изтичането на срока за отговор се преклудира възможността ответникът да противопоставя възражения, основани на съществуващи и известни нему към този момент факти.

По силата на концентрационното начало в процеса, страната не може да поправи пред въззивната инстанция пропуските, които поради собствената си небрежност е допуснала в първоинстанционното производство.

Предвид на изложеното въззивната инстанция счита, че всяко едно от въведените едва с въззивната жалба на ответника в първоинстанционното производство възражения относно основателността на предявения иск са преклудирани и не дължи произнасяне по същите.

Такова дължи единствено по направените оплаквания за неправилност на обжалваното решение, като във връзка с тях съобрази от фактическа и правна страна следното:

Ангажираните пред първата инстанция доказателства от страна на ищеца-въззивник, вкл. служебно извършената проверка и от настоящия решаващ състав установяват след преглед в интернет платформата за видеосподеляне YouTube, че въззивникът Й. Р. Х. има канал в тази платформа, който съдържа посочените в исковата молба видеоматериали „Караджов камък“ и „Приказка в Родопи“, както и че те са споделени в платформата съответно на 26.06.2017 г. и на 18.09.2017 г.

Същите представляват видеоматериали със следните установими при обикновен преглед характеристики: 1/ относно видеоматериалът „Караджов камък“ – същият е продължителност от 3,26 минути, с 3 290 показвания и съдържа видео кадри на местността „Караджов камък“, включващи общ фон, изкачване на природната забележителност от туристи и кадри, заснети от високо /от въздух/. За музикален фон е използвана музиката, изпълнявана от John Fleming от албума „ANW2151 - Urban Orchestra“ – факт, изрично

отразен от YouTube /при спазване условията за защита на авторските права/; 2/ относно видеоматериалът „Приказка в Родопи“ – същият е с продължителност от 2,50 минути, с 4 741 показвания и съдържа видео кадри от посочените в материала местности в планина Родопи – с.Борово, къща за гости Калина, Кръстова гора, Караджов камък /тук са включени част от кадрите от първия видеоматериал/, Асенова крепост, Белинташ. Материалът е музикално озвучен с музика, посочена като изпълнявана от Escape By Night от албума „Ibiza Chilling Vol.3“ – също изрично отразен факт.

Допуснатата от първоинстанционния съд съдебно-техническа експертиза с поставени задачи относно установяване релевантните факти за излъчването от национална телевизия „България 24“ на посочените по-горе видеоматериали, вкл. броя на тези излъчвания и т.н., не е дала заключение, поради отказано съдействие от страна на ответника, на който СГС изрично е указал последиците по чл.161 ГПК с определение от о.с.з. от 15.06.2021 г.

В този смисъл и въззивната инстанция също споделя изводът, че твърденията на ищеца-въззивник за това, че в процесния период от време ответното дружество, чрез национална телевизия „Телевизия България 24“ е излъчвал многократно двата обсъдени видеоматериала, за установен.

С писмо, връчено на въззивника-ответник на 04.03.2020 г. с известие за доставяне, Й. Х., чрез процесуалния си представител, е поканил „Вижън лаб“ ЕООД незабавно да спре излъчването на неговите визуални произведения и му предложи справедливо обезщетение за излъчването им, без разрешение.

Извършената служебна справка от решаващия състав на публично достъпния електронен сайт на Съветът за електронни медии установи, че на ответника-въззивник е предоставена лицензия за 24 часово времетраене, с начална дата на разпространение 02.07.2014 г.

Така приетите за установени факти предпоставят извод за правилност на обжалваното решение, като изложените във връзка с основателността на предявените искове до уважения им размер доводи от първоинстанционния съд изцяло се споделят и от настоящата въззивната инстанция, като поради пълното им споделяне и за избягване на тяхното излишно приповтаряне препраща към тях по реда на чл.272 ГПК.

Във връзка с оплакванията, развити във въззивната жалба, следва да се изложат и следните доводи:

Решаващият състав приема, че при стриктно спазване на установените съдопроизводствени правила първоинстанционния съд е установил релевантните за предмета на производството факти и въз основа на тях правилно е приложил материалния закон – ЗАПСП.

Несъстоятелно е оплакването на въззивника-ответник, че първоинстанционният съд е приложил неправилно нормата на чл.161 ГПК и е приел за установени твърденията от ищеца факта, а именно - че в процесния период от време ответното дружество, чрез национална телевизия „Телевизия България 24“ е излъчвал двата процесни видеоматериала, т.к. телевизията не е длъжна да записва и съхранява разпространените от нея програми и предавания повече от три месеца /чл.14, ал.1 от Закона за радиото и телевизията/.

Текстът на последната разпоредба е установила задължение за доставчиците на линейни медийни услуги да записват предоставените за разпространение от тях програми и предавания и да съхраняват записите в продължение на 3 месеца, считано от датата на предаването.

В случая неоспорените от „Вижън лаб“ ЕООД твърдения на ищеца, които се възприемат за изцяло установени са, че неговите авторски видеоматериали са излъчвани в периода 01.01.2020 г. – 04.03.2020 г. /на която дата на ответника-въззивник е връчено писмото-поканата от Х./.

При съобразяване на този приет за установен факт следва, че в случая е приложима хипотезата на чл.14, ал.2 ЗРТ – в тримесечния срок по ал. 1 – от датата на излъчване на процесните видеоматериали, е постъпило искане за отговор от ищеца-въззивник на поканата му да се спре излъчването на произведенията му под заглавие „Караджов камък“ и „Приказка в Родопите“, да му се представи справка относно това колко пъти двете

предавания са били излъчени и в колко часа, вкл. е отправено искане за заплащане на справедливо обезщетение за извършеното без разрешение на автора излъчване.

Затова и ответника-въззивник е следвало да съхранява записите на предавания до приключване на настоящето дело.

Като не е спорил това /по неговите твърдения/, вкл. при съобразяване на факта, че същият след изричното му задължаване от съда не е предоставил на вещото лице по допуснатата експертиза записите на двете процесни произведения следва, че въззивникът-ответник е действал в разрез с нормата на чл.14, ал.2, във вр. с ал.1 ЗРТ и чл.161 ГПК, препятствайки събирането на доказателства за установяване на относими към спора факти.

Съответно - действията на първоинстанционния съд по преценка приложението на цитираните правни норми са в унисон с предписаното в тях.

Отделно от изложеното, от установените от ГПК правила за събиране и проверка на доказателствата се налага извод, че предвиденият в чл. 14 от ЗРТ специален ред за осигуряване на записи от телевизионни програми създава предпоставки за улесняване доказването на тяхното съдържание и дата на излъчване, но този факт може да бъде установен и без прилагането му, с всички допустими доказателствени средства, доколкото процесуалният закон не предвижда каквито и да е ограничения в доказването на съдържанието на разпространена от доставчик на линейна медийна услуга програма или предаване.

Затова съдът може да приеме за установено съдържанието на програмата или предаването и без ищецът да разполага със запис по чл. 14 от ЗРТ, ако това съдържание се установи по несъмнен начин от останалите доказателства по делото /Решение № 85 от 23.03.2012 г. на ВКС по гр. д. № 1486/2011 г., IV г. о., ГК, Решение № 112 от 2.08.2017 г. на ВКС по т. д. № 1771/2016 г., I т. о./

В случая ищецът-въззивник е формулирал своевременно доказателствените си искания за установяване на горните факти и чрез други доказателствени средства /експертиза/, събирането на която е било препятствано от ответника-въззивник, за която хипотеза именно е приложимо правилото на чл.161 ГПК.

По оплакванията за неправилност на обжалваното решение, поради противоречието му с материалния закон – ЗАПСП.

Нормата на чл.3, ал.1, т.4 от ЗАПСП категорично определя аудио-визуалните произведения, каквито са процесните две, като обект на авторско право.

От своя страна чл. 5 от ЗАПСП дефинира, че носител на авторското право е авторът - физическото лице, в резултат на чиято творческа дейност е възникнало произведението.

Действащата норма чл.6, ал.1 ЗАПСП пък сочи, че до доказване на противното за автор се смята лицето, чието име или друг идентифициращ знак са посочени върху произведението по обичайния за това начин.

Гореобсъдената нормативна рамка предпоставя, че чл.6, ал.1, пр.1 ЗАПСП е установил в специалния закон разместваща доказателствената тежест оборима презумпция за авторство на произведението на лицето, чието име или друг идентифициращ знак са посочени по обичайния за това начин върху оригинала на произведението, върху копия или екземпляри от него.

Именно с оглед на същата не ищецът, а ответникът в настоящето производство е страната, която следва да установи при условието на пълно и главно доказване, че не ищецът е автор на процесните аудио-визуални произведения.

Несъстоятелен е доводът на въззивника-ответник, че публикуването /“качването им“/ в платформата за видео споделяне YouTube, без да е посочено, че ищецът е техен автор, поради което и извод в противната насока е необоснован.

Това е така, защото в случая лицето, посочено за автор на процесните произведения, е ищецът-въззивник, като този факт се установява и е посочен по обичайния за това начин, еднозначно и безсъмнено на съответната страница на създадения от него авторския канал в YouTube, която платформа е въвела различни технически средства, предотвратяващи и преустановяващи нарушения на авторското право на потребителите си.

От изложеното следва, че процесните две произведения са разгласени по телевизията, чийто собственик е ответника-въззивник, без знанието и разрешението на техния автор. Фактът на това разгласяване, заявен от същия в писмото-покана, получено редовно от ответника, не е бил редовно и своевременно оспорен от последния.

Предвид така изложеното и решаващият въззивен състав приема за доказани твърденията на ищеца-въззивник относно авторството на процесните аудио-визуални произведения, времето и мястото на заснемането ѝ и времето и мястото на разгласяването ѝ /арг. от § 2, т.1 от ДР на ЗАПСП/.

Само за пълнота следва да се добави, че във връзка с установената от приложимия специален закон оборима презумпция за авторството на произведението ответникът нито е оспорил редовно в процеса, нито е ангажирал доказателства в насока, че не ищецът е автор на тези произведения.

Именно в това му качество и по арг. от чл.18 ЗАПСП Й. Х. има изключителното право да използва създаденото от него произведение и да разрешава използването му от други лица. Използването по смисъла на специалния закон е дефинирано в чл.18, ал.2, т.1 – т.2 и представлява действия по възпроизвеждане на произведението и разпространяването му до неограничен брой лица, вкл. предлагането по безжичен и кабелен път на същото до неограничен брой лица /т.10 от с.чл./, позволяващ достъпът да бъде осъществен от място и време, индивидуално избрани от всеки.

В тази връзка и при установеността на факта, че ответното дружество, осъществявайки дейност като разпространител на линейни услуги – кабел и сателит, за извършване на телевизионна дейност, чрез телевизия „България 24“, с национален обхват, е използвал процесните произведения, като ги е разпространявал /излъчвал/ в различно часово време в продължение на два месеца, се налага и извод, че по този начин ги е възпроизвел и разпространил до неограничен брой лица, без знанието и разрешението на автора и без същият да е посочен като такъв при използване на произведенията, в нарушение на правото на автора по чл.15, ал.1, т.4 ЗАПСП да иска името му или друг негов идентифициращ го авторски знак да бъдат обозначени по съответния начин при всяко използване на произведението.

Следователно разпространението на авторските произведения на Й. Х. от ответника-въззивник е извършено в нарушение на посочената правна норма, което от друга страна легитимира активно авторът да търси обезщетение за всички претърпени от него преки и непосредствени вреди от нарушението срещу лицето, нарушило авторските му права.

Безсъмнената установеност на всички релевантни за предмета на производството факти предпоставят и ангажиране на отговорността на „Вижън лаб“ЕООД за причинените от нарушението на авторските права на ищеца-въззивник преки и непосредствени вреди от това нарушение.

В случая твърдените такива са за причинени неимуществени и имуществени вреди на автора, които не са конкретизирани изрично от ищеца-въззивник, но с оглед твърденията му в исковата молба и поддържаното в хода на процеса следва да се приеме, че са за преживени от него неприятни преживявания, свързани с неправомерното използване на авторските му произведения, както и за пропуснати ползи от неполученото от него възнаграждение за използването на процесните произведения, каквото би получил при правомерното използване на същите /чл.19 ЗАПСП/.

Решаващият въззивен състав приема предвид установеното по делото, че така претендираните вреди са в пряка и причинно-следствена връзка с нарушените авторски права на Х., а понасянето им от същия е доказано по основание и размер.

При определяне на последния според въззивната инстанция първоинстанционният съд правилно е съобразил постановките в чл.95 и чл.95а ЗАПСП, според които към размера на обезщетението в казуси като настоящия имат отношение всички обстоятелства, свързани с нарушението, пропуснатите ползи и неимуществените вреди, както и приходите, реализирани от нарушителя вследствие на нарушението.

Освен това размерът на обезщетението следва да е справедливо и да въздейства възпиращо и предупредително на нарушителя и на останалите членове на обществото

Отчитайки горепосоченото във връзка с нормата на чл.95а, ал.1 ЗАПСП и при съобразяване на обстоятелството, че ищецът-въззивник не е ангажирал каквито и да е доказателства, които да установят по размер предявените от него искове за присъждане на претендираните обезщетения, въззивната инстанция приема, че присъдените по размер такива от първоинстанционни съд са изцяло съобразени с въведените от приложимия материален закон критерии за определянето им, както и с данните по делото, поради което и справедливо определени, вкл. във връзка с нормата на чл.162 ГПК.

Оплакванията във въззивната жалба на Й. Х. в обратната насока са несъстоятелни, предвид че СГС е съобразил по реда на чл.161 ГПК твърденията от него факти относно действията по нарушение на авторските му права от ответника-въззивник, чрез излъчване на авторските му материали по телевизия „България 24“, а самият автор не е ангажирал каквито и да е други доказателства, установяващи претенциите му по размер.

По изложените съображения обжалваното решение, като правилно, следва да се потвърди изцяло.

Съобразно изхода от спора и по правилото на чл.78, ал.1 ГПК разностите по делото, вкл. и пред настоящата инстанция, следва да останат за страните така, както са сторени.

Мотивиран от изложеното, Софийският апелативен съд, търговско отделение, пети състав,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло Решение № 260343/19.05.2022 г., постановено по т.д. № 1263/2020 г. по описа на СГС, ТО.

Решението е окончателно, по арг. от чл.280, ал.3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____